

RAPPORTER

81/16

**HELGETURER
1978/79**

**STATISTISK SENTRALBYRÅ
OSLO**

RAPPORTER FRA STATISTISK SENTRALBYRÅ 81/16

HELGETURER
1978/79

OSLO 1981
ISBN 82-537-1560-9
ISSN 0332-8422

FORORD

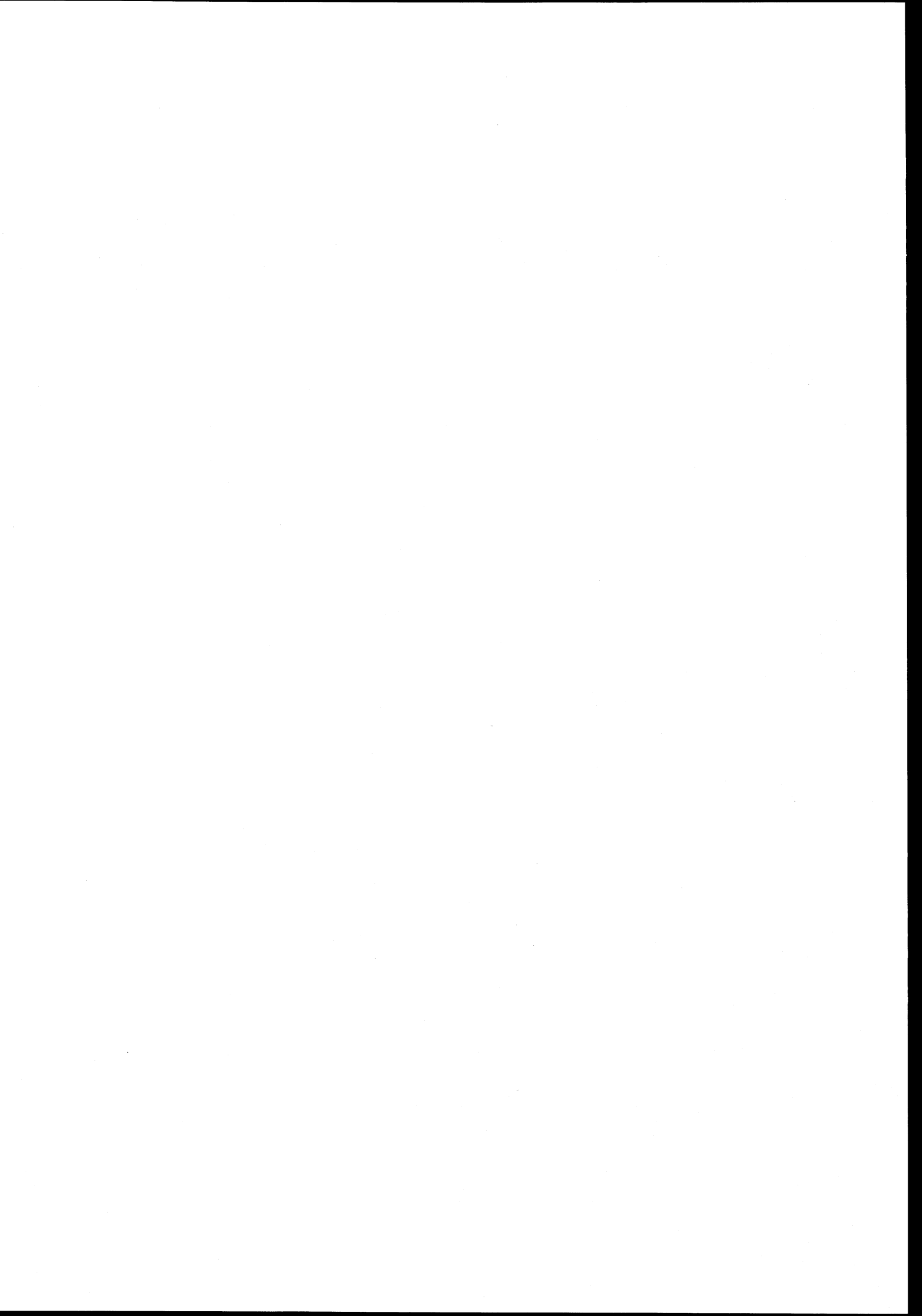
Denne rapporten gir en kort oversikt over helgeturer (fritidsreiser) for forskjellige befolkningsgrupper. Den bygger på materiale fra Statistisk Sentralbyrås ferieundersøkelse 1978/79.

Rapporten er utarbeidet av konsulent Berit Rosvoll og forsker Odd Skarstad.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 9. juli 1981

Odd Aukrust

Helge Herigstad

INNHOLD

	Side
1. Opplegg, datagrunnlag og definisjoner	7
1.1. Innledning	7
1.2. Datagrunnlag	7
1.3. Noen kjennemerker	7
1.4. Sammendrag av resultater	8
2. Omfang av helgeturaktiviteten	8
2.1. Innledning	8
2.2. Helgeturaktiviteten blant folk i forskjellige landsdeler og kommunetyper	9
2.3. Helgeturer for ulike aldersgrupper	11
2.4. Helgeturer for personer i ulike inntektsgrupper	12
2.5. Lørdagsfri og tallet på helgeturer	13
2.6. Simultan analyse av faktorer som påvirker helgeturaktiviteten	14
3. Fritidshus som reisemål	15
3.1. Eget fritidshus som reisemål	15
3.2. Leide eller lånte fritidshus som reisemål	16
3.3. Geografisk og topografisk beliggenhet for egne fritidshus som ble besøkt	17
3.4. Beliggenhet for leide eller lånte fritidshus	18
 Vedlegg	
1. Regresjonsanalyse	21
 Utkommet i serien Rapporter fra Statistisk Sentralbyrå (RAPP)	 23

1. OPPLEGG, DATAGRUNNLAG OG DEFINISJONER

1.1. Innledning

Denne rapporten handler om folks reiser på helgeturer. Med helgetur menes fravær fra hjemmet på lørdag/søndag med 1-3 overnattinger utenfor hjemmet. Helgeturene kan ha forskjellige reise-mål, f.eks. besøk hos slekt eller venner, hytteturer, "rundturer" med egen bil eller f.eks. buss, eller utenlandsturer. Turer av lengre varighet, f.eks. i forbindelse med jul, påske eller sommerferie er ikke regnet med her.

Helgeturaktivitetene har sammenheng med flere forhold, som lørdagsfriordninger i arbeidslivet, økt privatbilisme, hytteliv og den vanlige velstandsutviklingen som har gitt folk flest råd til å reise mer enn før.

Folks reisevaner og bruk av fritiden berører samfunnet på ulike måter, når det gjelder veier og annen kommunikasjon, overnattingsmuligheter, tilrettelegging og regulering av fritidshusbebyggelse. Reisevanene vil også påvirke folks nærmiljø ved at det finnes "tomme områder" i helger og ferier, kan-skje særlig i byene.

I denne rapporten skal vi se på hvor ofte folk drar på helgeturer, hvilke grupper som drar ofte eller sjelden på helgeturer og hvordan turaktiviteten bl.a. varierer med om husholdningen eier eller disponerer hytte/fritidshus eller ikke.

Vi beskriver særlig helgeturer til fritidshus, både egne og leide/lånte fritidshus og geo-grafisk og topografisk beliggenhet for fritidshusene.

1.2. Datagrunnlag

Datagrunnlaget til denne rapporten er Ferieundersøkelsen 1978/79. Det ble der bl.a. inter-vjuet om tallet på helgeturer i løpet av ett år, i tidsrommet fra september 1977 til september 1978. Nærmere redegjørelse for undersøkelsen finnes i NOS Ferieundersøkelsen 1978/79, Hefte I og II.

1.3. Noen kjennemerker

I de fleste tilfellene går det fram av teksten hva kjennemerkene betyr. Vi skal nedenfor kort forklare noen av kjennemerkene.

Helgetur: Helgeturer er kortere turer i forbindelse med lørdag/søndag med overnatting uten-for hjemmet i 1-3 netter.

Fritidshus: Fritidshus er permanente hytter, setrer, støler, skogskoier, naust, rorbuer, ut-leiehytter, campinghytter og andre hus dersom disse nyttes til fritidsformål. Fritidshuset må kunne brukes til overnatting, ellers stilles ingen spesielle krav til størrelse eller standard.

Disponerer fritidshus: Fritidshuset kan som regel brukes når man ønsker, uten eller mot be-taling. Sporadisk bruk av bedriftshytte e.l. regnes ikke med.

Topografisk beliggenhet for fritidshus:

Ved kysten: Alle områder med en avstand til kysten som ikke overstiger 3 km.

På fjellet over tregrensen: På snaufjellet.

På fjellet under tregrensen: Områder i umiddelbar nærhet av tregrensen som gir lett adgang til snau-fjell og vidder.

I skogstrakter og i innlandet ellers: Områder som ligger minst 3 km fra kysten og som ikke gir lett adgang til snaufjell og vidder.

Husholdningsinntekt: Husholdningens samlede nettoinntekt for året 1977. Med nettoinntekt menes inntekten på selvangivelsen etter fradrag, før skatt er trukket fra.

1.4. Sammendrag av resultater

Blant alle personer mellom 15 og 74 år var det ca. 3/4 som hadde vært på helgetur fra september 1977 til september 1978. Denne andelen varierte med om personene tilhørte husholdninger som eide fritidshus. Blant dem som eide eller disponerte fritidshus, var det 87 prosent som hadde vært på helgetur. Det var 34 prosent som eide eller disponerte fritidshus.

Helgeturaktiviteten var størst i sentralt beliggende kommuner. Dette skyldes sikkert flere forhold, kanskje særlig at det følte behov for å reise bort i helgene er større der enn i spredtbygde strøk. Andelen som eide eller disponerte fritidshus var også størst i de mer sentrale kommunene.

Helgeturaktiviteten var klart større blant yngre enn blant eldre personer. Betydningen av å eie/disponere fritidshus syntes også å bety mindre for de yngres helgeturaktivitet enn for de eldres. De eldre var åpenbart i større grad avhengig av å eie eller disponere fritidshus for å dra på helgetur.

Husholdningsinntekten betyr en del for antall helgeturer, på den måten at eie av fritidshus delvis henger sammen med inntekten; de med høyest inntekt eide oftere hytte enn andre. Bortsett fra denne indirekte inntektseffekten, syntes ikke inntekten å bety noe for helgeturaktiviteten.

Bortimot 60 prosent av deltakerne opplyste at de nyttet fritidshuset til helgeturer vesentlig i sommerhalvåret, bare 5 prosent vesentlig i vinterhalvåret og resten jevnt fordelt på sommer og vinter. Besøksfrekvensen på fritidshuset varierte med familietypen; når barna var små var det færre turer enn ellers. Enslige personer (én-personhusholdninger) hadde også vært på relativt få hytteturer.

Det var særlig yngre personer som hadde leid eller lånt fritidshus for helgeturer. Det var 76 prosent som hadde leid eller lånt fritidshus i den samme landsdelen der de selv bodde. I alt 40 prosent hadde leid/lånt fritidshus ved kysten, 29 prosent på fjellet under tregrensen og 18 prosent på fjellet over tregrensen.

2. OMFANG AV HELGETURAKTIVITETEN

2.1. Innledning

Ferieundersøkelsen 1978/79 viste at 74 prosent av intervjupersonene hadde vært på helgetur i løpet av 12-månedersperioden 1. september 1977 til 31. august 1978. Tallet på helgeturer i løpet av et år varierte. Det var 17 prosent som hadde vært på 1-2 turer, 20 prosent på 3-5 turer, 12 prosent på 6-9 turer, og 26 prosent på minst 10 helgeturer.

Turaktiviteten varierte mye med om intervjupersonen tilhørte en husholdning som eide eller disponerte fritidshus. Av alle personer var det 27 prosent som tilhørte husholdning som eide fritidshus og 7 prosent som disponerte fritidshus.

Blant husholdninger som eide eller disponerte fritidshus, var det bare i 13 prosent av tilfellene at personen ikke hadde vært på helgetur. Tilsvarende for dem uten fritidshus var 32 prosent. Se ellers tabell 1.

Dette mønsteret er ikke overraskende. For det første er det lett å reise til hytta, når man først har hytte. For det andre kan man vel anta at de som føler behov for å reise bort fra bostedet i helgene ofte har satt mye inn på å skaffe seg hytte/landsted.

Tabell 1. Personer hvor husholdningen eier eller ikke eier/disponerer fritidshus, etter tallet på helgeturer siste år. Prosent

EIE/DISPONERING AV FRI-TIDSHUS	I alt	Tallet på helgeturer							Tallet på personer som svarte
		0	1-2	3-5	6-9	10-14	15-19	20-	
ALLE PERSONER	100	26	17	20	12	9	7	10	2 299 ¹⁾
Eier fritidshus	100	13	10	18	14	15	9	22	601
Disponerer fritidshus	100	12	13	25	14	14	11	10	159
Verken eier eller disponerer fritidshus	100	32	20	20	11	6	4	6	1 504

1) Det var 35 personer som ikke oppgav om de eide eller disponerte fritidshus.

2.2. Helgeturaktiviteten blant folk i forskjellige landsdeler og kommunetyper

Vi så i avsnittet foran at helgeturaktiviteten var mye avhengig av om husholdningen disponerte fritidshus. Før vi behandler helgeturaktiviteten i ulike landsdeler, skal vi derfor vise andelen som oppgav at de eide eller disponerte fritidshus:

ALLE	34	prosent
Østlandet	35	"
Sørlandet	23	"
Vestlandet	32	"
Trøndelag	41	"
Nord-Norge	31	"

Andelen med fritidshus var altså høyest i Trøndelag, med 41 prosent, mens Sørlandet lå lavest med bare 23 prosent.

Andelen som hadde vært på helgetur var også høyest i Trøndelag, med 77 prosent, og lavest på Sørlandet med 64 prosent. Se tabell 2.

Det er ingen klare og entydige forskjeller mellom landsdelene når personer med og uten fritidshus betraktes hver for seg. Forskjellene "skyldes" åpenbart ikke landsdelene i seg selv, men helst ulikheter i andelen som eide/disponerte fritidshus.

En alternativ måte å dele inn landet på, er etter type kommune der intervjupersonene bodde. Inndelingen i undersøkelsen er foretatt ut fra avstand til et større bysenter og næringsstruktur.

Tabell 2. Personer i grupper for tilgang/ikke tilgang til fritidshus og landsdel for bosted, etter tallet på helgeturer siste år. Prosent

	I alt	Tallet på helgeturer							Tallet på personer som svarte
		0	1-2	3-5	6-9	10-14	15-19	20-	
ALLE PERSONER	100	26	17	20	12	9	7	10	2 299
LANDSDEL FOR BOSTED									
Østlandet	100	24	16	20	13	10	6	10	1 161
Sørlandet	100	36	18	17	10	7	5	7	101
Vestlandet	100	26	19	21	11	7	5	10	587
Trøndelag	100	23	20	18	12	11	6	11	204
Nord-Norge	100	28	12	19	11	11	5	13	246
Personer som er medlemmer i husholdninger som eier/disponerer fritidshus									
ALLE PERSONER	100	13	11	19	14	15	9	19	760 ¹⁾
LANDSDEL FOR BOSTED									
Østlandet	100	13	8	20	14	16	9	19	392
Sørlandet	100	:	:	:	:	:	:	:	23
Vestlandet	100	12	16	22	13	9	8	20	186
Trøndelag	100	11	12	15	16	19	11	17	83
Nord-Norge	100	9	9	17	11	20	11	22	76

1) Se note, tabell 1.

Tabell 2 (forts.) Personer i grupper for tilgang/ikke tilgang til fritidshus og landsdel for bosted, etter tallet på helgeturer siste år. Prosent

	I alt	Tallet på helgeturer							Tallet på personer som svarte
		0	1-2	3-5	6-9	10-14	15-19	20-	
Personer som er medlemmer i husholdninger som ikke eier/disponerer fritidshus									
ALLE PERSONER	100	32	20	20	11	6	4	6	1 504 ¹⁾
LANDSDEL FOR BOSTED									
Østlandet	100	30	20	21	12	7	4	6	740
Sørlandet	100	44	17	18	10	5	4	1	77
Vestlandet	100	33	21	21	9	5	4	6	398
Trøndelag	100	31	26	20	9	5	3	7	121
Nord-Norge	100	36	14	20	11	7	3	8	168

1) Se note, tabell 1.

Andelen som eide eller disponerte fritidshus, var størst i "særlig sentrale blandede tjenesteytings- og industrikommuner" med 43 prosent, mens den lå på 26-28 prosent for de mindre sentrale kommunene. Det er rimelig at denne forskjellen også fører til ulikheter i helgeturaktiviteten. For å kartlegge nærmere betydningen av bostedsstrøk, har vi i tabell 3 skilt mellom personer i husholdninger med og uten fritidshus.

Tabell 3 tyder på at helgeturaktiviteten økte med økende sentralitet. I særlig sentrale kommuner (gruppe 3) var det færre med liten helgeturaktivitet og flere med mange helgeturer enn i de mindre sentrale kommunene (gruppe 1). Og denne tendensen synes mer eller mindre å gjelde både for dem som eide/disponerte fritidshus og for andre.

Forskjellene kan skyldes flere forhold, kanskje særlig at omgivelsene på bostedet - om det er landlig eller bymessig strøk - påvirker det følte behov for å dra bort i helgene. Forskjeller i inntektsnivå må åpenbart også her spille en rolle: mulighetene for å reise tiltar med stigende inntekt (se avsnitt 4 i dette kapitlet). Forskjeller i yrkesmessige forhold kan også ha influert på tallene; husdyrhold kan f.eks. være en hindring for lengre fravær.

Tabell 3. Personer i grupper for tilgang/ikke tilgang til fritidshus og kommunetype for bosted, etter tallet på helgeturer siste år. Prosent

	I alt	Tallet på helgeturer							Tallet på personer som svarte
		0	1-2	3-5	6-9	10-14	15-19	20-	
ALLE PERSONER	100	26	17	20	12	9	7	10	2 299
Personer som er medlemmer i husholdninger som eier/disponerer fritidshus									
ALLE PERSONER	100	13	11	19	14	15	9	19	760 ¹⁾
KOMMUNETYPE FOR BOSTED									
1. Landbruks- og fiskerikommuner, mindre sentrale blandede landbruks- og industrikommuner, andre kommuner	100	15	23	24	14	11	7	7	123
2. Sentrale, blandede landbruks- og industrikommuner, mindre sentrale og sentrale industrikommuner	100	11	11	27	15	15	7	13	151
3. Særlig sentrale blandede tjenesteytings- og industrikommuner	100	12	7	17	11	16	11	26	345
4. Øvrige blandede tjenesteytings- og industrikommuner	100	14	9	14	17	16	9	21	141

1) Se note, tabell 1.

Tabell 3. (forts.) Personer i grupper for tilgang/ikke tilgang til fritidshus og kommunetype for bosted, etter tallet på helgeturer siste år. Prosent

	I alt	Tallet på helgeturer							Tallet på personer som svarte
		0	1-2	3-5	6-9	10-14	15-19	20-	
Personer som er medlemmer i husholdninger som ikke eier/disponerer fritidshus									
ALLE PERSONER	100	32	20	20	11	6	4	6	1 504 ¹⁾
KOMMUNETYPE FOR BOSTED									
1. Landbruks- og fiskerikommuner, mindre sentrale blandede landbruks- og industrikommuner, andre kommuner ...	100	38	22	20	10	5	2	3	321
2. Sentrale, blandede landbruks- og industrikommuner, mindre sentrale og sentrale industrikommuner	100	30	24	22	12	6	4	4	419
3. Særlige sentrale blandede tjenesteytings- og industrikommuner	100	30	17	19	12	9	5	8	458
4. Øvrige blandede tjenesteytings- og industrikommuner	100	34	17	22	9	5	4	9	306

1) Se note, tabell 1.

2.3. Helgeturer for ulike aldersgrupper

Materialet tyder ikke på at det er noen forskjeller mellom kvinner og menn når det gjelder helgeturaktiviteter.

Derimot betyr åpenbart alderen en god del for hyppigheten av helgeturer (tabell 4). Her kan ellers nevnes at andelen som tilhørte husholdninger som eide/disponerte fritidshus, varierte med alderen. Blant de middelaldrende, mellom 35 - 54 år, var det 38 prosent som eide/disponerte fritidshus. Andelen i grupper 15 - 24 år, som ofte er barn av førstnevnte gruppe, var også stor - 36 prosent. For gruppene 25 - 34 og 55 - 74 år var andelen lavere, 27 og 31 prosent.

Tabell 4 viser forskjeller mellom aldersgruppene, både blant dem med fritidshus og blant andre personer. Helgeturaktiviteten avtar stort sett med alderen. Blant personer i alderen 15 - 24 år var det henholdsvis 91 prosent (med fritidshus) og 81 prosent (uten fritidshus) som hadde vært på helgetur i løpet av året. For personer i aldersgruppen 55 - 74 år var tilsvarende andeler henholdsvis 81 og 52 prosent.

Tallene kan tyde på at eie/disposisjon av fritidshus betyr relativt mer for de eldres helgeturaktivitet enn for de yngres. Årsakene til denne forskjellen kan være flere. Yngre personers større aktivitet rent generelt kan bl.a. gi seg utslag i at de er mindre avhengige av å ha fritidshus som reisemål for å kunne reise bort.

Tabell 4. Personer i ulike aldersgrupper med tilgang/ikke tilgang til fritidshus, etter tallet på helgeturer siste år. Prosent

	I alt	Tallet på helgeturer							Tallet på personer som svarte
		0	1-2	3-5	6-9	10-14	15-19	20-	
ALLE PERSONER	100	26	17	20	12	9	7	10	2 299
ALDER									
15 - 24 år	100	15	15	23	13	16	8	10	427
25 - 34 "	100	19	17	22	15	11	5	10	471
35 - 54 "	100	24	17	19	12	7	8	12	712
55 - 74 "	100	39	17	18	9	7	2	9	689
Personer som er medlemmer av husholdninger som eier/disponerer fritidshus									
ALLE PERSONER	100	13	11	19	14	15	9	19	760 ¹⁾
ALDER									
15 - 24 år	100	9	12	21	12	20	11	16	155
25 - 34 "	100	12	11	16	17	17	10	14	127
35 - 54 "	100	10	13	16	13	13	13	21	270
55 - 74 "	100	19	7	24	14	13	1	23	208
Personer som er medlemmer av husholdninger som ikke eier/disponerer fritidshus									
ALLE PERSONER	100	32	20	20	11	6	4	6	1 504 ¹⁾
ALDER									
15 - 24 år	100	19	17	24	14	13	6	6	270
25 - 34 "	100	22	19	24	14	8	3	8	335
35 - 54 "	100	33	21	21	11	3	5	6	434
55 - 74 "	100	48	21	16	7	4	1	3	465

1) Se note, tabell 1.

2.4. Helgeturer for personer i ulike inntektsgrupper

Husholdningenes inntekt må rimeligvis være av betydning for helgeturaktiviteten. Først kan nevnes at andelen som har fritidshus øker med inntekten. I inntektsgruppen under kr. 40 000 pr. år (nettoinntekt pr. husholdning før skatt) var det 21 prosent som eide/disponerte fritidshus, mens tilsvarende andel i inntektsgruppen kr. 100 000 og over var 52 prosent.

Vi har derfor også her betraktet husholdninger med og uten fritidshus hver for seg. Blant husholdninger med fritidshus syntes det ikke å være noen klare forskjeller mellom inntektsgruppene. Men for de uten fritidshus ser det ut til at inntekten betydde langt mer. For gruppen under 40 000 kroner var det 45 prosent som ikke hadde vært på helgetur, mens tilsvarende for inntektsgruppen 100 000 og over var 22 prosent (tabell 5).

Se ellers avsnitt 2.6. om simultan analyse av antall helgeturer.

Tabell 5. Personer i grupper for tilgang/ikke tilgang til fritidshus og husholdningsinntekt, etter tallet på helgeturer siste år. Prosent

	I alt	Tallet på helgeturer							Tallet på personer som svarte
		0	1-2	3-5	6-9	10-14	15-19	20-	
ALLE PERSONER	100	26	17	20	12	9	6	10	2 299
HUSHOLDNINGSINNTekt ¹⁾									
Under 40 000 kr.	100	39	19	18	10	6	4	5	360
40 000 - 59 900 kr.	100	31	19	16	12	9	5	8	329
60 000 - 79 900 "	100	24	15	21	13	9	5	13	503
80 000 - 99 900 "	100	21	20	22	14	8	6	10	352
100 000 kr. og over	100	16	14	21	13	12	10	15	486
Personer som er medlemmer i husholdninger som eier/disponerer fritidshus									
ALLE PERSONER	100	13	11	19	14	15	9	19	760 ²⁾
HUSHOLDNINGSINNTekt ¹⁾									
Under 40 000 kr.	100	17	19	25	17	10	11	9	75
40 000 - 59 900 kr.	100	14	10	18	12	15	8	22	78
60 000 - 79 900 "	100	11	8	18	17	16	8	22	147
80 000 - 99 900 "	100	14	10	24	17	12	6	17	125
100 000 kr. og over	100	10	11	15	13	15	13	21	247
Personer som er medlemmer i husholdninger som ikke eier/disponerer fritidshus									
ALLE PERSONER	100	32	20	20	11	6	4	6	1 504 ²⁾
HUSHOLDNINGSINNTekt ¹⁾									
Under 40 000 kr.	100	45	19	16	8	5	2	4	200
40 000 - 59 900 kr.	100	36	21	16	13	7	3	3	244
60 000 - 79 900 "	100	30	18	22	12	7	3	8	348
80 000 - 99 900 "	100	25	26	20	13	5	5	5	222
100 000 kr. og over	100	22	19	26	13	7	6	8	232

1) Personer med uoppgitt inntekt er holdt utenfor. 2) Se note, tabell 1.

2.5. Lørdagsfri og tallet på helgeturer

Deltakerne i ferieundersøkelsen ble spurt om i hvilken grad de hadde fri fra arbeidet på lørdager. Dette gav følgende fordeling (for yrkesaktive):

I ALT	100 pst
Fri hver lørdag:	62 "
Fri annenhver lørdag:	11 "
Fri sjeldnere enn annenhver lørdag:	5 "
Andre friordninger:	7 "
Ikke lørdagsfri:	14 "

Det er en viss forskjell i helgeturaktiviteten for personer med og uten lørdagsfri. Blant personer som eide/disponerte fritidshus, fant vi f.eks. følgende andeler med minst én helgetur:

Fri hver lørdag:	90 prosent på helgetur
Ikke lørdagsfri:	79 " " " "

Blant personer uten fritidshus var tilsvarende tall henholdsvis 75 og 64 prosent. Også tallet på helgeturer - blant dem som hadde vært på helgetur - var en del større for dem med lørdagsfri enn for personer uten lørdagsfri (tabell 6).

Ellers tyder ikke resultatene på noen store forskjeller i helgeturaktiviteten mellom gruppen som hadde fri hver lørdag og de som hadde fri annenhver lørdag.

Tabell 6. Personer i grupper for tilgang/ikke tilgang til fritidshus og lørdagsfriordning, etter tallet på helgeturer siste år. Prosent

	I alt	Tallet på helgeturer							Tallet på personer som svarte
		0	1-2	3-5	6-9	10-14	15-19	20-	
ALLE PERSONER	100	26	17	20	12	9	7	10	2 299
Personer som er medlemmer av husholdninger som eier/ disponerer fritidshus									
ALLE PERSONER	100	13	11	19	14	15	9	19	760 ¹⁾
LØRDAGSFRIORDNING									
Ikke yrkesaktiv	100	12	14	20	13	17	6	18	282
Fri hver lørdag	100	10	10	16	14	15	14	21	289
Fri annenhver lørdag	100	11	2	29	14	13	8	24	63
Fri mindre enn annenhver lørdag	100	28	10	7	14	28	7	7	29
Annen ordning	100	14	7	25	18	7	7	18	44
Ikke frilørdager	100	21	19	25	9	8	2	17	53
Personer som er medlemmer av husholdninger som ikke eier/ disponerer fritidshus									
ALLE PERSONER	100	32	20	20	11	6	4	6	1 504 ¹⁾
LØRDAGSFRIORDNING									
Ikke yrkesaktiv	100	38	22	20	8	6	3	4	632
Fri hver lørdag	100	25	17	21	14	8	6	9	549
Fri annenhver lørdag	100	30	19	21	16	4	4	6	90
Fri mindre enn annenhver lørdag	100	40	13	27	11	2		4	45
Annen ordning	100	29	14	25	13	9	4	7	56
Ikke frilørdager	100	36	29	17	9	4	2	2	132

1) Se note, tabell 1.

2.6. Simultan analyse av faktorer som påvirker helgeturaktiviteten

Vi har foran sett på noen variasjoner i helgeturaktivitetene med hensyn på en eller to faktorer.

Hvis man imidlertid er opptatt av en mer inngående beskrivelse, er ofte flervariabelanalyse å foretrekke. Vi vil derfor uttrykke helgeturaktiviteten ved hjelp av følgende variable: Eie/disposisjon av fritidshus, landsdel, kommunetype, personens alder, inntektsgruppe (husholdningsinntekt) og i hvilken grad intervjupersonen har lørdagsfri. Beregningen er utført som regresjonsanalyse. I vedlegget er det gjort nærmere rede for hvordan dette er gjennomført.

Resultatene tyder på at den enkeltfaktoren som kanskje betyr mest er om husholdningen eier/ disponerer fritidshus eller ikke. Folk med fritidshus foretok klart flere helgeturer enn andre, når de andre faktorene som påvirker helgeturaktiviteten ble holdt konstant.

Videre betyr alderen på personen mye. Gruppen 55 - 74 år hadde vært på færrest antall turer, og aktiviteten økte med synkende alder.

Lørdagsfriordningene betyr åpenbart også en god del. Folk med fri hver lørdag hadde en klart større helgeturaktivitet enn de som ikke hadde lørdagsfri eller som hadde fri sjeldnere enn annenhver lørdag.

De andre faktorene syntes å bety lite. Dette gjaldt husholdningsinntekt, landsdel og kommunetype (bostedsstrøk).

Når det her sies at f.eks. inntekten betyr lite, har en sett bort fra den indirekte effekten at inntekten spiller en rolle for om man har hytte eller ikke, og dermed indirekte spiller en rolle for helgeturaktiviteten.

Denne teknikken nyttes til å måle virkningen av hver enkelt faktor, som inntekt, kommunetype m.v., mens vi ved tabellene studerer marginale forskjeller i helgeturaktiviteten.

3. FRITIDSHUS SOM REISEMÅL

3.1. Eget fritidshus som reisemål

Deltakerne i ferieundersøkelsen 1978/79 ble som sagt i kap. II spurt om de eide eller disponerte fritidshus. I alt 760 personer (33 prosent) svarte bekreftende på dette. Deltakerne i undersøkelsen ble også spurt om de eide eller eide andel i fritidshus. I alt 652 (28 prosent) svarte ja på dette. I dette avsnittet skal vi se nærmere på hvor ofte disse 652 personene reiste på helgetur.

Tabell 7 viser at blant personer som tilhørte husholdninger med fritidshus, var det 22 prosent som ikke hadde vært på helgetur til dette fritidshuset i løpet av siste 12 måneder. Hvorvidt fritidshuset ble brukt av andre familiemedlemmer vet vi ikke, men det er vel rimelig. Dette betyr likevel at om lag hver femte person i undersøkelsen i løpet av et år ikke var på helgetur til fritidshuset, som altså familien selv eide eller hadde andel i. I tabell 1 så vi at en noe mindre andel - 13 prosent - ikke hadde vært på noen form for helgetur siste 12 måneder. Det er altså noen personer med eget fritidshus som ikke reiser til (dette) fritidshuset, men til andre steder.

På den andre siden viser tabell 7 at 35 prosent av personene i husholdninger med fritidshus, var på 10 eller flere helgeturer til dette fritidshuset. Her viser tabell 1 at hele 46 prosent var på 10 eller flere helgeturer i alt siste 12 måneder. Folk som besøker fritidshuset sitt ofte i helgene, reiser altså også til en viss grad på helgetur til andre steder.

Det var 58 prosent av hytteeierne som opplyste at de brukte fritidshuset vesentlig i sommerhalvåret, 5 prosent i vinterhalvåret og 35 prosent jevnt fordelt på sommer- og vinterhalvåret.

Tabell 7. Personer med eget fritidshus i grupper for årstid fritidshuset er i bruk, etter tallet på helgeturer til fritidshuset siste år. Prosent

Årstid for bruk	I alt	Tallet på helgeturer							Tallet på personer som svarte
		0	1-2	3-5	6-9	10-14	15-19	20-	
ALLE PERSONER	100	22	12	18	13	10	7	18	652 ¹⁾
Vesentlig i sommerhalvåret	100	25	13	16	13	9	6	17	376
Vesentlig i vinterhalvåret	100	23	20	27	13	10	3	3	30
Jevnt fordelt både sommer- og vinterhalvåret	100	12	9	20	14	12	9	24	225

1) Av disse har 21 personer ikke oppgitt årstid for bruk.

Tabell 7 viser som rimelig er at fritidshuset blir oftest besøkt når det nyttes både sommer og vinter; 59 prosent av denne gruppen hadde flere enn 6 helgeturer til fritidshuset. Blant dem som nyter fritidshuset vesentlig om sommeren, var det bare 45 prosent som hadde flere enn 6 helgeturer dit.

Bostedsstrøk er også en viktig faktor til forklaring av tallet på helgeturer til eget fritidshus. Forskjellen ser ut til å gå mellom det en kan kalle "primærnæringskommuner" og de andre (tabell 8). Hvis en sammenligner med tabell 3, må en huske at det der gjaldt helgeturer i alt, mens vi her ser på helgeturer til egne fritidshus.

Tabell 8. Personer med fritidshus i grupper for kommunetype for bosted, etter tallet på helgeturer til fritidshuset siste år. Prosent

Kommunetype for bosted	I alt	Tallet på helgeturer							Tallet på personer som svarte
		0	1-2	3-5	6-9	10-14	15-19	20 og over	
ALLE PERSONER	100	22	12	18	13	10	7	18	652
Landbruks- og fiskerikommuner, mindre sentrale blandede landbruks- og industrikommuner, andre kommuner	100	33	18	18	11	11	4	6	113
Sentrale, blandede landbruks- og industrikommuner, mindre sentrale og sentrale industrikommuner	100	18	13	22	17	11	9	11	127
Særlig sentrale blandede tjenesteytnings- og industrikommuner	100	22	10	16	12	9	7	24	297
Øvrige blandede tjenesteytnings- og industrikommuner ..	100	18	10	17	15	10	7	22	115

I "primærnæringskommunene" var det 33 prosent som ikke hadde vært på helgetur til egne fritidshus, mens denne andelen er klart lavere i de andre kommunene.

Det var ikke særlig store forskjeller mellom aldersgruppene når det gjelder helgeturer til egne fritidshus. Det syntes imidlertid å være en viss tendens til at hyppigheten av slike turer er litt lavere for de yngre enn for de eldre gruppene. Dette gjelder altså turer til egne hytter m.v. Vi fant i kapittel 2 at de yngre hadde større helgeturaktivitet når en ser alle helgeturer under ett, og ikke bare turer til fritidshus. Dette tyder kanskje på at yngre personer er mindre avhengig av å ha en hytte som reisemål enn hva de eldre ser ut til å være.

Videre var det visse forskjeller mellom familietyperne; personer med yngste barn under 7 år dro ikke så ofte på helgeturer til fritidshuset som andre. Enslige personer (én-personhusholdninger) hadde også lav helgeturaktivitet til fritidshus. Mange av de enslige er forøvrig eldre personer, ofte kvinner.

Blant personer som eide eller disponerer fritidshus, var det 37 prosent som ikke var yrkesaktive, og 38 prosent som var yrkesaktive og hadde lørdagsfri fra arbeidet. De øvrige 25 prosentene hadde enten ikke lørdagsfri (8 pst) eller delvis lørdagsfri. Det var færrest helgeturer blant ikke yrkesaktive og dem uten lørdagsfri; henholdsvis 26 og 28 prosent hadde ikke vært på hyttetur til egen hytte. Tilsvarende andel blant dem som hadde fri hver lørdag var 18 prosent. Det er naturlig at innføring av lørdagsfri i arbeidslivet har ført til at folk drar oftere på hyttene i helgene.

3.2. Leide eller lånte fritidshus som reisemål

Det var vel 20 prosent av de intervjuede personene som enten hadde leid eller lånt fritidshus i løpet av ett år. I en del tilfelle gjelder nok dette lån innen familien, f.eks. ved at ungdom hadde lånt foreldrenes hytte. Andelene som hadde leid eller lånt fritidshus var ikke særlig forskjellig for personer i husholdninger som eide/disponerte fritidshus og for personer i husholdninger uten fritidshus.

Det var store aldersmessige forskjeller i hyppigheten av leie og lån av fritidshus (tabell 9).

Tabell 9. Personer i ulike aldersgrupper etter om de hadde leid eller lånt fritidshus til helgeturer siste år. Prosent

Alder	I alt	Har leid fritidshus	Har lånt fritidshus	Har både leid og lånt fritidshus	Har verken leid eller lånt fritidshus	Tallet på personer som svarte
ALLE PERSONER	100	10	10	1	79	2 299
15 - 24 år	100	10	18	1	70	427
25 - 34 "	100	13	18	2	66	471
35 - 54 "	100	11	6	2	80	712
55 - 74 "	100	5	3	0	90	689

Som vi ser, var det sjelden at eldre personer leide eller lånte fritidshus, 90 prosent i aldersgruppen 55 - 74 år hadde verken leid eller lånt. I de yngre aldersgruppene var dette derimot mer vanlig, spesielt lån av fritidshus. I mange tilfelle gjaldt det nok lån av fritidshus fra familie og slektninger.

Blant dem som hadde leid eller lånt fritidshus, var det over 70 prosent som hadde vært på 5 eller færre helgeturer i løpet av siste 12 måneder. Dette mønsteret er noe forskjellig fra det vi fant for helgeturer til egne fritidshus, hvor det var vanlig med flere turer pr. år (tabell 10). Det var særlig i "primærnæringskommunene" det ble foretatt få turer til leide eller lånte fritidshus.

Tabell 10. Personer i ulike kommunetyper, som har leid eller lånt fritidshus, etter tallet på helgeturer til leid eller lånt fritidshus siste år. Prosent

Kommunetype for bosted	I alt	Tallet på helgeturer						Tallet på personer som svarte
		1-2	3-5	6-9	10-14	15-19	20-	
ALLE PERSONER	100	45	28	10	7	5	6	472
1. Landbruks- og fiskerikommuner, mindre sentrale blandede landbruks- og industrikommuner, andre kommuner ...	100	59	29	8	0	1	1	76
2. Sentrale blandede landbruks- og industrikommuner, mindre sentrale industrikommuner	100	47	32	9	4	2	6	127
3. Særlig sentrale blandede tjenesteytings- og industrikommuner	100	36	27	11	10	8	6	173
4. Øvrige blandede tjenesteytings- og industrikommuner	100	48	23	8	9	5	6	96

3.3. Geografisk og topografisk beliggenhet for egne fritidshus som ble besøkt

Blant personer som hadde vært på helgetur til eget fritidshus i løpet av siste 12 måneder var det ifølge tabell 11 48 prosent som hadde fritidshuset på Østlandet. Tilsvarende andel for Sørlandet var 6 prosent, Vestlandet 13 prosent, Trøndelag 17 prosent og Nord-Norge 12 prosent.

Tabell 11. Andel av personer i forskjellige landsdeler som var på helgetur til egne fritidshus, etter geografisk beliggenhet for fritidshuset. Prosent

Landsdel	Geografisk beliggenhet ¹⁾					Tallet på personer som svarte
	Øst-landet	Sør-landet	Vest-landet	Trøndelag	Nord-Norge	
ALLE PERSONER	48	6	13	17	12	506
Østlandet	90	5	2	1	1	260
Sørlandet	:	:	:	:	:	16
Vestlandet	5	5	55	26	0	112
Trøndelag	4	0	0	95	0	56
Nord-Norge	2	0	0	0	95	62

1) Uoppgitt for fritidshusets geografiske beliggenhet er holdt utenfor tabellen.

Tabell 11 viser ellers at de aller fleste som var på helgetur til egne fritidshus i løpet av siste år, hadde fritidshus i samme landsdelen som personene var bosatt i. Blant personer i Nord-Norge som hadde besøkt egne fritidshus, var det f.eks. 95 prosent som hadde fritidshuset beliggende i Nord-Norge.

Tabell 12. Personer i forskjellige landsdeler som var på helgetur til egne fritidshus, etter topografisk beliggenhet for fritidshuset. Prosent

Landsdel	Topografisk beliggenhet				Tallet på personer som svarte
	Ved kysten	På fjellet over tre-grensen	På fjellet under tre-grensen	I skogs-trakter og innlandet ellers	
ALLE PERSONER	41	14	24	29	506
Østlandet	30	12	30	38	260
Sørlandet	:	:	:	:	16
Vestlandet	56	16	16	13	112
Trøndelag	36	25	32	21	56
Nord-Norge	58	8	8	23	62

Tabell 12 viser at blant alle som eide eget fritidshus, var det 41 prosent som hadde vært der siste år når fritidshuset lå ved kysten. Dette betyr ikke at det var 41 prosent av hytteeierne som hadde hytte ved kysten, bare at det var 41 prosent som hadde besøkt egen hytte der (blant alle som hadde vært på helgetur til eget fritidshus). Tilsvarende tall for "på fjellet under tregrensen" var 24 prosent og "på fjellet over tregrensen" var 14 prosent. Det var særlig i Nord-Norge og Vestlandet at mange hadde vært ved kysten, henholdsvis 58 og 56 prosent.

3.4. Beliggenhet for leide eller lånte fritidshus

Tabell 13 viser at blant dem som hadde leid eller lånt fritidshus, var det 43 prosent som hadde leid/lånt på Østlandet, 12 prosent på Sørlandet, 22 prosent på Vestlandet, 10 prosent i Trøndelag og 10 prosent i Nord-Norge. Det var gjennomsnittlig ca. 76 prosent som leide/lånte i den samme landsdelen der de selv bodde, med bare små forskjeller mellom landsdelene.

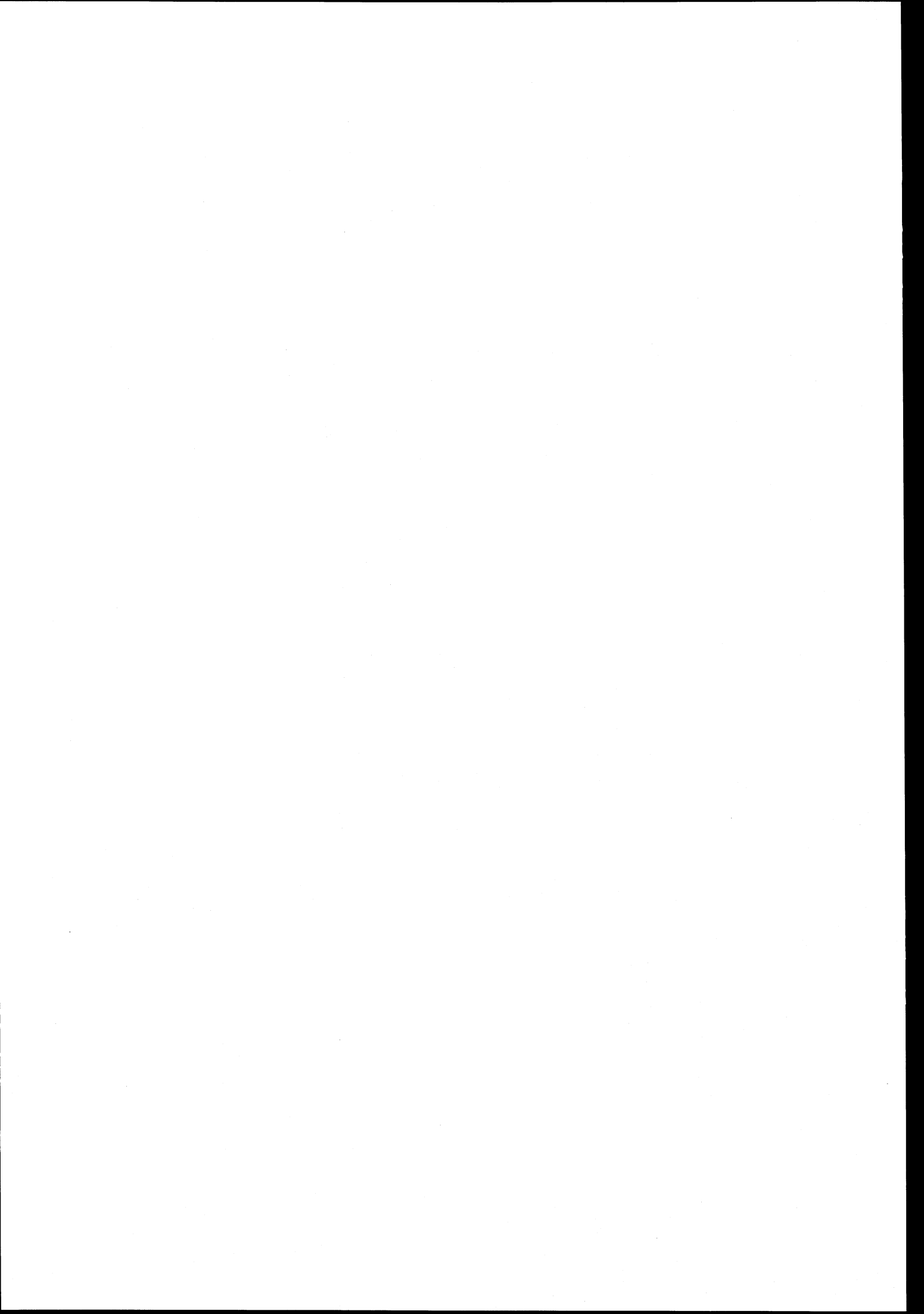
Blant dem som hadde leid eller lånt fritidshus til helgetur, var det 40 prosent som hadde leid/lånt ved kysten, 29 prosent på fjellet under tregrensen, 18 prosent på fjellet over tregrensen og 30 prosent i skogstrakter og innlandet ellers. (Summen blir over 100 prosent fordi noen har vært på flere steder). Vestlandet skilte seg ut ved at en høy andel hadde leid/lånt ved kysten, 56 prosent (tabell 14.)

Tabell 13. Andel av personer i forskjellige landsdeler som var på helgetur til leide eller lånte fritidshus med ulik geografisk beliggenhet. Prosent

Landsdel	Geografisk beliggenhet					Tallet på personer som svarte
	Øst-landet	Sør-landet	Vest-landet	Trønde-lag	Nord-Norge	
ALLE PERSONER	43	12	22	10	10	472
Østlandet	76	9	5	2	3	235
Sørlandet	-	-	-	-	-	18
Vestlandet	13	13	74	2	1	126
Trøndelag	9	2	2	84	4	45
Nord-Norge	6	4	0	2	79	48

Tabell 14. Andel av personer som var på helgetur til leide eller lånte fritidshus med ulik topografisk beliggenhet, i forskjellige landsdeler. Prosent

Landsdel	Topografisk beliggenhet				Tallet på personer som svarte
	Ved kysten	På fjellet over tre-grensen	På fjellet under tre-grensen	I skogs-trakter og innlandet ellers	
ALLE PERSONER	40	18	29	30	472
Østlandet	35	18	30	34	235
Sørlandet	-	-	-	-	18
Vestlandet	56	10	27	23	126
Trøndelag	31	22	36	36	45
Nord-Norge	38	21	25	31	48

REGRESJONSANALYSE

Vi etablerer en lineær regresjonsligning mellom tallet på helgeturer (avhengig variabel) og 15 forklaringsvariable.

Avhengig variabel: Tallet på helgeturer i løpet av ett år. I undersøkelsen ble tallet på helgeturer registrert ved intervall. Her benyttes midtpunktet i intervallene som variabelverdi.

Uavhengig variable: 2. Binærvariable for eie/disposisjon av fritidshus.

Binærvariable for landsdel

3. Nord-Norge
4. Trøndelag
5. Vestlandet
6. Sørlandet
(Østlandet er referanse-gruppe)

Binærvariable for kommunetype

7. Sentrale og mindre sentrale blandede landbruks- og industrikommuner
8. Særlig sentrale, blandede tjenesteytings- og industrikommuner
9. Øvrige blandede tjenesteytings og industri-kommuner. (Referansegruppe er ikke-sentrale landbruks og fiskerikommuner og andre ikke-sentrale kommuner.)

Binærvariable for personens alder

10. Alder 25 - 34 år
 11. " 35 - 54 "
 12. " 55 - 74 "
- (Referansegruppe 15 - 24 år)

Husholdningsinntekt

13. Husholdningsinntekten er registrert i intervaller, med midtpunktet i gruppene som variabelverdi.

Binærvariable for lørdagsfriordninger

14. Fri hver lørdag
15. Fri annenhver lørdag
16. Fri mindre enn annenhver lørdag/ikke lørdagsfri
(Referansegruppe: ikke yrkesaktiv.)

Restleddet er forutsatt å ha forventning lik null og konstant varians.

Avgrensning av massen. Litt om variablene.

Personer med svaralternativet 20 helgeturer eller flere pr. år er holdt utenfor. En antar at det kan være litt urealistisk å forutsette at det skal gjelde en lineær sammenheng også for disse høye verdiene. Av samme grunn er gruppen med husholdningsinntekt 100 000 kroner og over holdt utenfor. Uoppgitte tilfeller er også utelatt, bl.a. om husholdningene har fritidshus eller ikke.

Av i alt 2 299 personer var det således 1 323 som ble analysert på denne måten, dvs. at 976 ble holdt utenfor.

Resultater

Parametrene i regresjonsligningen

$$X_{1i} = a + \sum_{j=2}^{16} b_j X_{ji} + \text{restledd} \quad (i = 1, 2, \dots, 1323)$$

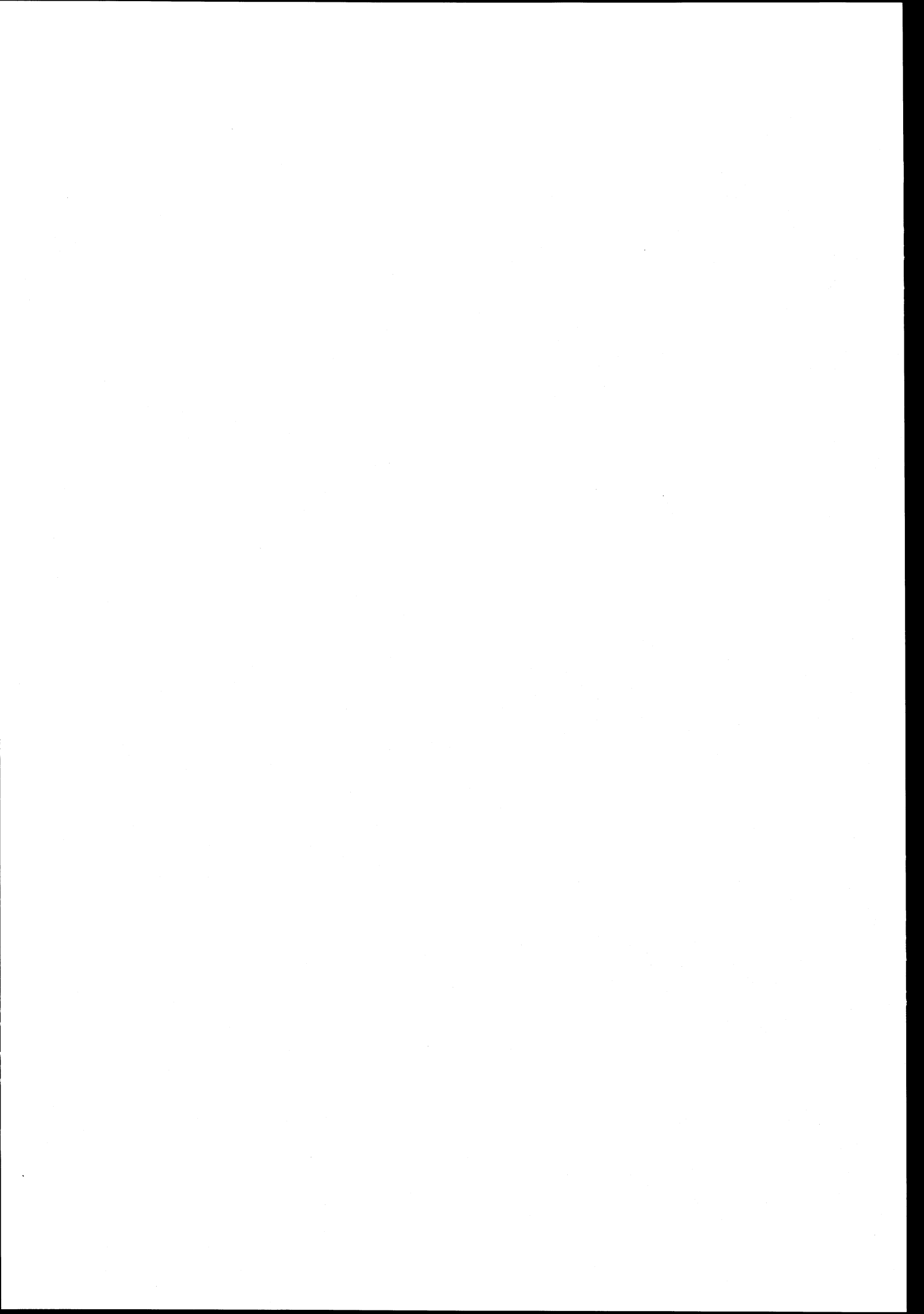
er estimert ved hjelp av minste kvadraters metode. Variable med estimator på koeffisienter er her listet i den rekkefølge/etter den betydning de hadde for den multiple korrelasjonskoeffisienten. Vi presenterer også F-verdiene. Som en "tommelfingerregel" kan en si at en variabel gir utsagnskraftig forklaring når F-verdien er større enn 4.

<u>Variabel nr.</u>	<u>Regresjons- koeffisient</u>	<u>F-verdi</u>
2	2,67	88,20
12	-2,75	56,53
14	1,18	16,22
16	-0,89	5,04
11	-1,43	13,70
8	0,79	5,04
10	-0,97	5,68
15	0,83	2,91
5	-0,31	1,08
7	0,22	0,40
3	0,15	0,13
4	-0,15	0,11
13	0,0000016	0,09
6	-0,08	0,02
9	0,04	0,01
Konstantledd	4,32	
Multipel korrelasjon	0,39	16,36

Utkommet i serien Rapporter fra Statistisk Sentralbyrå (RAPP) - ISSN 0332-8422

Trykt 1981

- Nr. 81/2 Referansearkiv for naturressurs- og forurensningsdata 2. utgave Sidetall 424
Pris kr 20,00 ISBN 82-537-1233-2
- 81/3 Nils Håvard Lund: Byggekostnadsindeks for boliger Sidetall 127 Pris kr 15,00
ISBN 82-537-1232-4
- 81/4 Anne Lise Ellingsæter: Intervjuernes erfaringer fra arbeidskraftundersøkelsene
Rapport fra 99 intervjuere Field Work Experiences with the Labour Force Sample
Survey Reports from 99 Interviewers Sidetall 40 Pris kr 10,00 ISBN 82-537-1234-0
- 81/5 Bjørn Kjensli: Strukturundersøkelse for bygg og anlegg Vann- og kloakkanlegg
Sidetall 62 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1235-9
- 81/6 Erling Siring og Ib Thomsen: Metoder for estimering av tall for fylker ved hjelp av
utvalgsundersøkelser Sidetall 42 Pris kr 10,00 ISBN 82-537-1509-9
- 81/7 Arne Ljones og Hans Viggo Sæbø: Temperaturkorrigering av energiforbruket
Sidetall 43 Pris kr 10,00 ISBN 82-537-1507-2
- 81/8 Morten Reymert: En analyse av faktorinnsatsen i Norges utenrikshandel med utvik-
lingsland og industriland Sidetall 55 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1506-4
- 81/9 Petter Longva: A System of Natural Resource Accounts Eit rekneskapssystem for
naturressursar Sidetall 26 Pris kr 10,00 ISBN 82-537-1540-4
- 81/10 Stein Erland Brun: Tilgangen på arbeidskraft i fylkene for årene 1971 - 1979
Sidetall 72 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1514-5
- 81/11 Eva Ivås og Kjell Roland: MODIS IV Detaljerte virkningstabeller for 1979
Sidetall 264 Pris kr 20,00 ISBN 82-537-1515-3
- 81/13 Adne Cappelen: Importinnhold i sluttleveringer Sidetall 20 Pris kr 10,00
ISBN 82-537-1545-5
- 81/15 Skatter og overføringer til private Historisk oversikt over satser mv. Årene 1969 -
1981 Sidetall 74 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1554-4
- 81/16 Helgeturer 1978/79 Sidetall 23 Pris kr 10,00 ISBN 82-537-1560-9
- 81/19 Arne Faye: Holdninger til norsk utviklingshjelp 1980 Sidetall 62 Pris kr 15,00
ISBN 82-537-1562-5
- 81/21 Frank Foyn: Miljøverninvesteringer i industrien. Problemer ved kartlegging av
data Sidetall 34 Pris kr 10,00 ISBN 82-537-1591-9

Pris kr 10,00

Publikasjonen utgis i kommisjon hos H. Aschehoug & Co. og
Universitetsforlaget, Oslo, og er til salgs hos alle bokhandlere.

ISBN 82-537-1560-9
ISSN 0332-8422